

Opfattelser og forståelser af nødvendighed og ansvar

Et sociologisk perspektiv på forbrug og affaldsadfærd.
Baseret på Ph.d. afhandlingen *"Affaldssortering: fra uoverkommeligt besvær til ubemærket rutine"* af Lina Katan 2022

Borgerne vil gerne sortere, men...

Restaffaldsanalyser afslører uoverensstemmelse mellem deres udtrykkelige tilslutning til sortering og deres faktiske gøren.

- Det er ikke altid så let (måske særligt med tekstiler)
- Det er ikke altid det vigtigste og det er formentlig det vigtigste

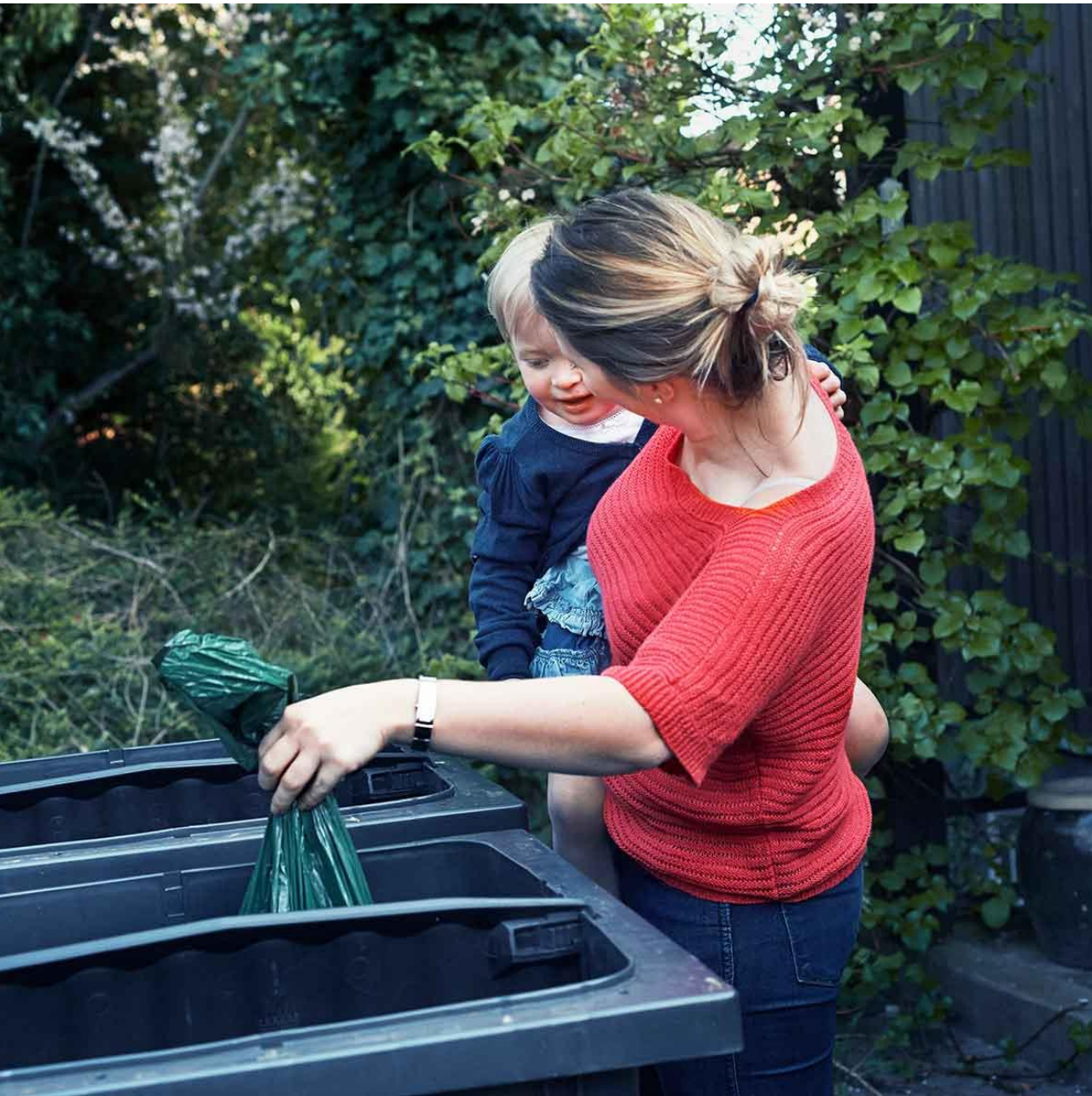
Opfattelser af nødvendighed

Den ressourcemæssige nødvendighed Den rolleafledte nødvendighed

Når en handling eller et hensyn opfattes som nødvendigt opleves det som ikke-forhandlingsbart. Det opleves som uacceptabelt – både socialt og emotionelt - at tilsidesætte handlingen.

Mestrer man ikke handlingen, sætter man sig ned og sætter sig ind i hvordan den gøres.

Den rolleafledte nødvendighed

Afhænger af vores opfattelse af en situation samt vores egen rolle og dermed ansvar i den.

Hverdagen er fuld af gøremål, hensyn og opmærksomhedspunkter. Vores rolleopfattelse afgør hvad vi skal tage os af, hvad der er nødvendigt og utilsidesætteligt og hvad der er forhandlingsbart.

Eksempel:

Værtsskab som rolle og praksis

*”Jamen jeg ville da gerne have
det væk på den rigtige måde.”*

En umiddelbar, før-refleksiv aflæsning af situationen og egen rolle heri, ligger til grund for dispositioner, som betyder, at noget som borgeren på et holdningsplan opfatter som forkert, på et emotionelt og socialt plan, opleves som det rigtige at gøre.

Vi foretager disse aflæsninger hele dagen, hver dag. Når bæredygtighedshensyn ikke er indlejret som centrale i vores hverdagspraksisser, forbliver det et ‘frivilligt’ bidrag vi kan gøre i det omfang vi oplever vi har tid og overskud og det ikke kompromitere andre hensyn som kalder mere ubetinget på vores opmærksomhed og handlen

Hjælper i en god sags tjeneste?

"Jeg har meget lidt forstand på hvad, der sker med skraldet, lige så snart det ryger videre fra mig. Altså det ved jeg ikke særlig meget om, overhovedet. Men hvis jeg kan gøre noget, som jeg i hvert fald tror kunne være en hjælp, så vil jeg gerne det. Det andet, må der være nogle politikere, eller nogle andre, som står for at styre."

"Det gør noget godt for miljøet. Det er der nogle andre end os, der har fundet ud af og det er fint at være med til det, synes jeg"

Den ressourcemæssige nødvendighed

økologiske problemstillinger og omkostninger, forbundet med fx fremstillingen af tekstilprodukter = grunden til at vi skal have de udvundne og forarbejdede ressourcer til at holde så længe som absolut muligt.

Vi er vandt til at tænke, at vi skal oplyse og kommunikere dette til borgerne/forbrugerne (som jo er rationelle individer og) som så vil gøre det rigtige

MARKUS HATTING & ESSEN LICHT

VORES TØJ - VERDENS RESSOURCER

Hvad kommunikerer egentlig?

Verbal kommunikation og henvendelser til den individuelle fornuft: Målrettede forsøg på overførsel af viden og indsigter til den rationelle og reflekterende hjerne

Materiel og social kommunikation: Viden og forståelser, som indlejret i vores konkrete hverdagsomgivelser

Proportionerne mellem de to 'kommunikationsformer' og budskabernes formidling er i dag temmelig ulige

Vores omgivelser gør det svært at opfatte nødvendigheden af at værne om ressourcerne

Vores konkrete hverdagsomgivelser, de forbrugsmuligheder de tilbyder (og tilskynder) og som vi ser andre omkring os benytte sig af, former vores forståelser af hvordan det er normalt og dermed acceptabelt at forbruge også selvom vi er blevet fortalt og ved at noget andet havde været bedre.

Vores omgivelser gør det svært at opfatte nødvendigheden af at værne om ressourcerne

Vores konkrete hverdagsomgivelser, de forbrugsmuligheder de tilbyder (og tilskynder) og som vi ser andre omkring os benytter sig af, former vores forståelser af hvordan det er normalt og dermed acceptabelt at forbruge også selvom vi er blevet fortalt og ved at noget andet havde været bedre.

De velgørendes genbrugsbutikker placerer flere konkrete muligheder for bæredygtigt forbrug i borgernes hverdagsomgivelser

Brancheforeningens politiske arbejde søger at indskrænke tilgængeligheden af de forkerte forbrug.

Indsamlingsordninger til både genanvendelse og genbrug placerer budskabet om at vi skal værne om ressourcerne konkret i borgernes hverdag

Tak for opmærksomheden

Lina Katan

Specialkonsulent, Ph.d.

T 29769397

E lk@cirkulaer.dk

www.cirkulaer.dk